

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 10 lutego 2025 r.

Pozycja 59

POSTANOWIENIE

z dnia 31 stycznia 2024 r.

Sygn. akt Ts 11/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej P.S. o zbadanie zgodności:

§ 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18, ze zm.) w zakresie, w jakim nie zezwala on na opłacenie pomocy prawnej w zależności od ilości spraw, z art. 64 ust. 1 i 2, art. 24 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 4 ust. 2 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 11 stycznia 2022 r. (data nadania) adwokat P.S. (dalej: skarżący) w imieniu własnym wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżący występował jako obrońca z urzędu w sprawie, w której oskarżonemu zarzucono popełnienie przestępstw określonych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z 8 października 2020 r. (sygn. akt [...]) skazał oskarżonego za popełnienie czterech przestępstw, orzekając wobec niego karę łączną. Na podstawie § 17 ust. 2 pkt 3 w związku z § 20 oraz § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu zasądził na rzecz skarżącego kwotę 1239,84 zł tytułem wynagrodzenia za udzielenie obrony z urzędu.

Wyrokiem z 22 września 2021 r. Sąd Okręgowy w S. (sygn. akt [...]) utrzymał powyższy wyrok w mocy. W uzasadnieniu tego orzeczenia, w odniesieniu do zarzutu dotyczącego wynagrodzenia obrońcy z urzędu, sąd wskazał, że przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. zawierające zasady wynagradzania adwokata usta-

nowionego obrońcą oskarżonego z urzędu w postępowaniu karnym są jednoznaczne i dotychczasowa praktyka orzecznicza nie „wypracowała” odmiennych zasad, które byłyby zbieżne z poglądami skarżącego. Tym samym wniosek skarżącego o podwyższenie wynagrodzenia został uznany za niezasadny. Sąd wskazał, że skarżący nie wykazał w sposób precyzyjny zasadności przyznania mu stawki wynagrodzenia na poziomie wyższym niż minimalny. Z kolei wszystkie zarzuty postawione oskarżonemu, za które został skazany, są przedmiotowo tożsame, gdyż dotyczą narkotyków.

Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 15 marca 2022 r. (doręczonym skarżącemu 22 marca 2022 r.) wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) podanie, czy od wskazanego w skardze konstytucyjnej ostatecznego orzeczenia został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia (wraz z czterema kopiami); 2) doręczenie odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem złożonych wraz ze skargą załączników nr 1, 2, 5.

Skarżący odniósł się do zarządzenia w piśmie z 25 marca 2022 r. (data nadania) oraz przesłał wskazane powyżej dokumenty.

Następnie zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 8 marca 2023 r. (doręczonym skarżącemu 13 marca 2023 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) jednoznaczne określenie przedmiotu zaskarżenia (wskazanie pełnej nazwy zakwestionowanego rozporządzenia wraz z adresem publikacji); 2) dokładne wskazanie, w jaki sposób zakwestionowany przepis narusza prawa lub wolności skarżącego wyrażone w art. 64 ust. 1 i 2, art. 24 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji; 3) uzasadnienie zarzutu niezgodności zakwestionowanego przepisu z prawami lub wolnościami skarżącego wyrażonymi w art. 64 ust. 1 i 2, art. 24 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie.

Skarżący odniósł się do zarządzenia w piśmie z 17 marca 2023 r. (data nadania).

Zdaniem skarżącego zakwestionowany przepis narusza art. 64 ust. 1 i 2, art. 24 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji przez to, iż nie uwzględnia możliwości zasądzenia kilku wynagrodzeń za kilka spraw objętych jednym postępowaniem sądowym.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. Skarżący zakwestionował w skardze „przepis par. 4 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu”. Ze względu na niejednoznaczność tak określonego przedmiotu skargi, zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 8 marca 2023 r. skarżący został wezwany w tym zakresie do usunięcia braku formalnego skargi konstytucyjnej przez jednoznaczne określenie przedmiotu zaskarżenia, tj. wskazanie pełnej nazwy zakwestionowanego rozporządzenia wraz z adresem publikacji. W odpowiedzi na zarządzenie skarżący określił przedmiot zaskarżenia jako „paragraf 4 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2018 r. poz. 1184, 1467, 1669 i 2193)”.

Zakwestionowany przez skarżącego § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18, ze zm.; dalej: rozporządzenie) dotyczy możliwości ustalenia, po uwzględnieniu okoliczności wskazanych w tym przepisie, opłaty w wysokości wyższej niż wynikająca ze stawek zasadniczych, określonych w rozdziałach 2-4 rozporządzenia, jednak nie wyższych niż 150% ich wartości.

3. Zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna powinna zawierać uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Trybunał wskazuje, że poprzestanie przez skarżącego na lakonicznym lub zdawkowym uzasadnieniu zarzutu albo na całkowitym nieuzasadnieniu sformułowanych zarzutów stanowi niewykonanie dyspozycji ustawowej. Skutkuje to odmową nadania dalszego biegu skardze na etapie wstępnego rozpoznania albo umorzeniem postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku przy rozpoznaniu merytorycznym. Niedopuszczalne jest bowiem samodzielne precyzowanie przez Trybunał, a tym bardziej uzasadnianie, jedynie ogólnikowo sformułowanych zarzutów niekonstytucyjności zaskarżonych przepisów (por. postanowienie TK z 17 grudnia 2018 r., sygn. Ts 173/17, OTK ZU B/2019, poz. 59). W skardze konstytucyjnej skarżący tylko bardzo ogólnie odniósł się do sformułowanego przez siebie zarzutu, nie przedstawiając żadnych argumentów lub dowodów na jego poparcie. W związku z tym, zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 8 marca 2023 r., został wezwany do uzasadnienia zarzutu niezgodności zakwestionowanego przepisu z jego prawami lub wolnościami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 i 2, art. 24 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji. W piśmie z 17 marca 2023 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do powyższego zarządzenia. Uzasadniając zarzuty ograniczył się jednak jedynie do wskazania, jakie prawa wyrażone zostały w powołanych przez niego wzorcach kontroli. Trybunał podkreśla, że skarżący po raz kolejny nie wskazał żadnych argumentów lub dowodów na poparcie przedstawianych przez siebie twierdzeń.

Mając powyższe na względzie, Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że skarżący nie usunął w tym zakresie braków skargi konstytucyjnej, co stanowi – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK – podstawę odmowy nadania jej dalszego biegu.

4. Niezależnie od powyższego Trybunał zwraca uwagę także na inne uchybienia rozpoznawanej skargi konstytucyjnej.

4.1. Skarżący zarzucił w skardze, że zakwestionowany przez niego przepis nie uwzględnia możliwości zasądzenia kilku wynagrodzeń za kilka spraw objętych jednym postępowaniem sądowym. Podkreślił także, iż skarga konstytucyjna „nie dotyczy «podwyższenia» wynagrodzenia o 150%”, nie domagał się tego bowiem – jak twierdzi – w postępowaniu głównym, dotyczy natomiast „uzyskania wynagrodzenia adekwatnego do samej ilości spraw, a nie do konkretnego poziomu trudności którejś ze spraw”.

Należy zwrócić uwagę, że w uzasadnieniu wyroku z 22 września 2021 r. (sygn. akt [...]), który został wskazany jako ostateczne orzeczenie, Sąd Okręgowy w S. stwierdził, iż przepisy rozporządzenia zawierające zasady wynagradzania adwokata ustanowionego obrońcą oskarżonego z urzędu w postępowaniu karnym są jednoznaczne i dotychczasowa praktyka orzecznicza nie „wypracowała” odmiennych zasad, które byłyby zbieżne z poglądami skarżącego. Podkreślił również, że wszystkie zarzuty postawione oskarżonemu, za które został skazany, są przedmiotowo tożsame, gdyż dotyczą narkotyków. Skarżący natomiast wskazuje, że sąd pozostaje w błędzie, twierdząc, iż sprawy są przedmiotowo tożsame.

Podnosi, iż „napracował się w *de facto* czterech sprawach karnych o odmiennym charakterze i stanie faktycznym oraz o odmiennych datach czynu. Sprawy objęte aktem oskarżenia nie były powiązane ze sobą”. Trybunał wskazuje, że skarżący w *petitum* skargi zakwestionował wprowadzić zgodność § 4 ust. 2 rozporządzenia z art. 64 ust. 1 i 2, art. 24 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji, niemniej jednak uzasadnienie wniesionego środka prawnego nosi cechy tzw. skargi na stosowanie prawa. Świadczą o tym przede wszystkim twierdzenia przedstawione w odniesieniu do zarzutu niekonstytucyjności i argumenty odwołujące się wprost do oceny ustaleń faktycznych w sprawie, w której skarżący był obrońcą z urzędu, a których celem jest polemika z wydanym orzeczeniem (podważenie go) w zakresie dotyczącym kosztów dla obrońcy z urzędu. Skarga konstytucyjna zwraca się zatem nie tyle przeciwko zakwestionowanej regulacji, ile przede wszystkim przeciwko ostatecznemu orzeczeniu w zakresie, w jakim dotyczyło ono skarżącego i można ją uznać za próbę jego ponownego zaskarżenia.

4.2. Trybunał przypomina również, że zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji skarga konstytucyjna przysługuje tylko w wypadku, gdy zostały naruszone wolności lub prawa określone w Konstytucji. W związku z tym wskazany przez skarżącego art. 4 ust. 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (zwanej w złożonej skardze Europejską Konwencją Praw Człowieka; Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.) nie może stanowić wzorca kontroli konstytucyjności w niniejszej sprawie. Skoro ustrojodawca nie przewidział możliwości kwestionowania w trybie skargi konstytucyjnej zgodności przepisów aktów normatywnych z aktami prawa międzynarodowego, to – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – należy odmówić nadania dalszego biegu niniejszej skardze w zakresie, w jakim wzorcem kontroli uczyniono art. 4 ust. 2 Konwencji.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.